

“เพลย์อิงอินเดอะยาร์ด”
ผลงานการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานของ จอห์น ฮอลเลนเบค
สำหรับวงออร์เคสตรา
“PLAYING IN THE YARD”:
THE APPLICATION OF THE ARRANGEMENT TECHNIQUES OF JOHN HOLLENBECK
FOR ORCHESTRA

ธนรัตน์ ไชยชนะ* TANARAT CHAICHANA*

บทคัดย่อ

“Playing in the Yard” เป็นผลงานการเรียบเรียงเสียงประสาน สำหรับวงออร์เคสตราที่เกิดจากกระบวนการศึกษาวิจัย เทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานจากบทประพันธ์ “All Can Work” ซึ่งเป็นผลงานดนตรีสำหรับวงปิกแบนด์ร่วมสมัย (Contemporary big band) ประพันธ์โดย จอห์น ฮอลเลนเบค (John Hollenbeck) โดยที่วัตถุประสงค์ของการผลิตงานวิจัยชิ้นนี้ คือ 1. ใช้เป็นตัวอย่างงานศึกษาการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตราที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานของวงปิกแบนด์ร่วมสมัย 2. เป็นการผลิตผลงานทางดนตรี (Crossover music) ที่นำองค์ความรู้ทางดนตรีแจ๊สมาประยุกต์ใช้กับดนตรีคลาสสิก โดยที่งานวิจัยชิ้นนี้ ได้นำไปเผยแพร่ในงานเทศกาลดนตรีแจ๊สเพื่อการเรียนรู้ ประจำปี พ.ศ. 2566 (Thailand International Jazz Conference 2023) จัดโดย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และได้ถูกบรรเลงโดยวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (Thailand Philharmonic Orchestra) และวง เดอะ พามาโล ทาวน์ (The Pomelo Town)

สำหรับองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาผลงานของ จอห์น ฮอลเลนเบค ที่ได้ถูกนำเสนอในบทความวิจัยชิ้นนี้ประกอบไปด้วย 1. การพัฒนาทำนองประกอบโดยใช้การย้ายตำแหน่งของจังหวะ (Rhythmic displacements) 2. การเน้นการสร้างทำนองที่เป็นอิสระจากกันในส่วน Climax (Creating Independent melody lines for a climax section) 3. การสร้างทางเดินคอร์ดโดยการใช้โน้ตโครมาติก (Constructing chord progressions with chromatic approach) 4. การสร้างเสียงประสานจากการทับคู่ P4th และ คู่ P5th (Quartal and quintal harmony) ซึ่งผู้วิจัยคาดว่ารูปแบบของงานวิจัยชิ้นนี้ (Research design) จะสามารถใช้เป็นอีกหนึ่งตัวอย่าง สำหรับผู้ที่มีความสนใจการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตราซึ่งอาจจะแตกต่างจากการเลือกศึกษาสกอ์เพลงจากดนตรีคลาสสิกทั่วไป

คำสำคัญ : การเรียบเรียงเสียงประสาน/ การประพันธ์เพลง/ วงออร์เคสตรา

*อาจารย์ ดร., สาขาดนตรีแจ๊ส วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, tanarat.cha@mahidol.ac.th

*Lecturer Dr., Jazz Department, College of Music, Mahidol University, tanarat.cha@mahidol.ac.th

Receive 31/5/66 Revise 15/8/66 Accept 21/8/66

Abstract

“Playing in the Yard” is an orchestral composition, which is a result of a process of studying the arrangement techniques of “All Can Work,” a composition for contemporary big bands, composed by John Hollenbeck. The objectives of this research are to 1. construct an orchestral work that applies jazz arrangement techniques and 2. to produce musical work that use knowledge of different types of music (crossover music). The musical arrangement of this study was subsequently presented at the 2023 Thailand International Jazz Conference, which was organized by the College of Music at Mahidol University in Thailand. It was also performed by the Thailand Philharmonic Orchestra (TPO) and the Pomelo Town, a well-known Thai jazz ensemble.

The outcomes gained from the study of John Hollandbeck’s work and provided in this research includes 1. the use of rhythmic displacement for motivic developments, 2. the construction of independent melody lines in a climax section, 3. the employment of chromatic notes to construct chord progression, and 4. the building harmonies from the P4th and P5th intervals (quartal and quintal harmony). For those with an interest in orchestral arrangements, the research design of this study can provide yet another example which may differ from choosing to study music notation for classical music in general.

Keywords: musical arrangement/ composition/ orchestra

บทนำ

สำหรับแนวทางการเรียบเรียงประสานสำหรับวงออร์เคสตราในยุคศตวรรษที่ 21 มักจะเต็มไปด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยที่ผู้ประพันธ์บางท่านอาจจะเลือกทดลองทำสิ่งใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังไม่ได้รับการเผยแพร่มาก่อน มาใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสานตน ในขณะที่ผู้ประพันธ์บางกลุ่มอาจจะเลือกศึกษาผลงานจากผู้ประพันธ์ท่านอื่นที่มีอยู่ในอดีต ซึ่งสำหรับวิธีดังกล่าว เป็นวิธีที่ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้ในการผลิตงานเรียบเรียงประสานให้กับผลงานวิจัยชิ้นนี้ แต่แทนที่จะเลือกจากศึกษาสกอ์เพลงจากดนตรีคลาสสิกทั่วไป ผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกผลงานเรียบเรียงประสานเพลง ของนักประพันธ์ดนตรีแจ๊สมาศึกษา โดยวัตถุประสงค์หลักของการกระทำดังกล่าว เนื่องจากผู้วิจัยต้องการผลิตผลงานให้กับวงออร์เคสตรา ซึ่งเป็นวงดนตรีประเภทดนตรีคลาสสิก แต่มีการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการของการศึกษาทางดนตรีแจ๊ส และเนื่องด้วยที่ผลงานวิจัยชิ้นงาน เป็นการเรียบเรียงประสานที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การบรรเลงร่วมของวงแจ๊สควินเตตกับวงออร์เคสตรา ที่ถูกนำมาเสนอผ่านทางงานวิชาการทางดนตรีแจ๊ส ด้วยทั้งสองเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกที่จะศึกษาผลงานของนักประพันธ์ดนตรีแจ๊สแบบเฉพาะเจาะจง โดยที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกผลงานการประพันธ์เพลงของ จอห์น ฮอลเลนเบค (John Hollenbeck) นักประพันธ์และนักปฏิบัติกลองชุดดนตรีแจ๊สชาวอเมริกัน มาศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้

สำหรับข้อมูลประวัติทางดนตรีของ จอห์น ฮอลเลนเบค ได้เริ่มเส้นทางทางดนตรี โดยเป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานให้กับวงบิกแบนด์ของเรย์เบิร์น ไรท์ (Rayburn Wright) นักทอมโบแนแจ๊ส และหลังจากนั้น ฮอลเลนเบคได้มีโอกาสร่วมงานกับ บ็อบ บรูคเมเยอร์ (Bob Brookmeyer) นักประพันธ์ดนตรีแจ๊สชื่อดัง ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของวงบิกแบนด์ร่วมสมัยชั้นนำ อาทิเช่น วง Vanguard Jazz Orchestra และ วง The European New Art Orchestra¹ สำหรับแนวคิด การเรียบเรียงเสียงประสานของ ฮอลเลนเบค มักจะได้รับการกล่าวถึงจากนักวิจารณ์ทางดนตรี (Music critics) ว่าเป็นผลงานที่มีความก้าวหน้าและเป็นการสร้างสรรค์บทเพลงดนตรีที่ไร้ขอบเขต (A boundless music genre) ซึ่งผลงานส่วนใหญ่ของเขา นอกจากองค์ประกอบทางดนตรีแจ๊สแล้ว มักจะมีส่วนผสมของดนตรีคลาสสิกยุคศตวรรษที่ 21 (New music) หรือดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics) เข้ามาร่วมด้วย² และปัจจุบัน จอห์น ฮอลเลนเบค ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ศาสตราจารย์ทางดนตรีด้านกลองแจ๊สและการอิมโพรไวส์ (A Professor of Jazz Drums and Improvisation) ที่มหาวิทยาลัยแมคกิล (McGill University) เมืองมอนทรีออล ประเทศแคนาดา³

ในส่วนผลงานอัลบั้มดนตรีบิกแบนด์ร่วมสมัยของ จอห์น ฮอลเลนเบค ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ Jazz big band Graz (2004), Orchestre National de Jazz (2010), John Hollenbeck Large Ensemble (2018) และ All Can Work (2018)⁴ โดยที่ผู้วิจัยได้เลือกได้บทประพันธ์ “All Can Work” ที่มีชื่อเดียวกันกับอัลบั้ม All Can Work ซึ่งผลิตขึ้นในปี ค.ศ. 2018 สังกัดค่ายเพลง New Amsterdam Records ซึ่งเป็นผลงานประพันธ์ดนตรีสำหรับวงดนตรีบิกแบนด์ร่วมสมัย ที่ลักษณะการเรียบเรียงเสียงประสาน, การสร้างจังหวะ, การดำเนินคอร์ด, คีตลักษณ์ที่ไม่ตรงตามรูปแบบ (Unconventional music approach) โดยที่ บทประพันธ์ “All Can Work” ได้ถูกเรียบเรียงเสียงประสาน ให้กับนักดนตรี 18 คน ประกอบไปด้วย เครื่องดนตรีสามกลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มเครื่องลมไม้ ประกอบไปด้วย ฟลูต, คลาริเน็ต, เบสคลาริเน็ต, อัลโต้แซกโซโฟน, เทเนอร์แซกโซโฟน 2. เครื่องลมทองเหลือง ประกอบไปด้วย ทรัมเป็ต, ฟลูเกลฮอร์น, ทอมโบแน 3. เครื่องประกอบจังหวะ ได้แก่ เปียโน ดับเบิลเบส กลองชุด และ มาริมบา

1. Rick Lawn, *Jazz Scores and Analysis*. Vol.1. (California: Sher Music Co, 2018), 267.

2. “John Hollenbeck: You are your bigger influence: ISJAC International Society of Jazz Arrangers and Composers” Matt Horanzy, Accessed in April 17, 2023, <https://isjac.org/artist-blog/john-hollenbeck-you-are-your-biggest-influence-an-email-discussion-about-arranging-with-john-hollenbeck-and-matt-horanzy>.

3. “Faculty and Students,” McGill University, Accessed in April 26, 2023, <https://www.mcgill.ca/music/john-hollenbeck>.

4. “John Hollenbeck,” Discogs, Accessed in May 18, 2023, <https://www.discogs.com/artist/308786-John-Hollenbeck>.

โดยที่ จอห์น ฮอลเลนเบค ต้องการอุทิศบทประพันธ์ชิ้นนี้ เพื่อไว้อาลัยให้กับ ลอรี ฟริงค์ (Laurie Frink) มือทรัมเป็ตที่ฮอลเลนเบค ที่ได้มีโอกาสร่วมงานด้วย⁵

ในส่วนบทประพันธ์ “Playing in the Yard” ซึ่งเป็นบทเพลงที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ทำการศึกษาเพื่อการเรียบเรียงเสียงประสาน สำหรับวงออร์เคสตรา เป็นผลงานการประพันธ์ของ ซันนี่ โรลลินส์ (Sonny Rollins) นักแซกโซโฟนแจ๊ส ที่มีผลงานการประพันธ์เพลงอยู่ใน วงการดนตรีแจ๊ส มากกว่า 70 ปี โดยที่ โรลลินส์ ได้รับสมญานามว่าเป็น “นักอิมโพรไวส์ ยิ่งใหญ่ที่สุดของวงการดนตรีแจ๊สที่ยังมีชีวิตอยู่” (The jazz's greatest living improviser)⁶ สำหรับลักษณะคีตลักษณ์ของบทเพลง “Playing in the Yard” นั้น เป็นเพลงลักษณะแจ๊สแดนดาร์ดที่มีจำนวนทั้งหมด 16 ห้อง และมีการดำเนินคอร์ด (Chord Progression) ที่มีลักษณะคล้ายกับดนตรีบลูส์⁷ โดยที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ทำการศึกษาเรียบเรียงเสียงประสานบทประพันธ์นี้ จากสาขาดนตรีแจ๊ส วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อใช้แสดงในเทศกาลดนตรีแจ๊สเพื่อการเรียนรู้ (TIJC) ประจำปี พ.ศ. 2566 ภายใต้คอนเสิร์ตที่มีชื่อว่า “Jazz with Thailand Phil” (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แผ่นป้ายโฆษณาของคอนเสิร์ต “Jazz with Thailand Phil,”
ที่มา : Mahidol Music Homepage, Accessed in May 20, 2023,
<https://www.music.mahidol.ac.th/tijc/jazztpo.php>

และในส่วนเครื่องดนตรีของวงออร์เคสตรา (Instrumentation) ที่จะต้องทำการเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นมาใหม่นั้น จะประกอบไปด้วยเครื่องดนตรี 4 ประเภท ที่ใช้บรรเลงอยู่ใน วงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย (Thailand Philharmonic Orchestra) ได้แก่ 1. กลุ่มเครื่องสาย 2. กลุ่มเครื่องลมไม้ 3. กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง 4. กลุ่มเครื่องกระทบ และเครื่องดนตรี 5 ชิ้น ที่ถูกเล่นในวงแจ๊สควินเต็ต ได้แก่ อัลโต และเทนเนอร์แซกโซโฟน, เปียโน, ดับเบิลเบส, และกลองชุด ซึ่งนักดนตรีในวงแจ๊สควินเต็ต ส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกของวงดนตรี เดอะ พอมโลทาวน์ (The Pomelo Town) ซึ่งประกอบไปด้วย 1. กฤษณ์ บุรณวิทย์วุฒิ (แซกโซโฟน) 2. ดริน พันธุมโกมล (เปียโน)

5. “Laurie Frink,” John Hollenbeck, Accessed in May 18, 2023, <https://johnhollenbeck.com/laurie-frink/>.

6. “Sonny Rollins Is at Peace. But He Regrets Trying to One-Up Coltrane,” David Marchese, Accessed in May 15, 2023 <https://www.nytimes.com/interactive/2020/02/24/magazine/sonny-rollins-interview.html>.

7. เนื่องด้วยงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานของ จอห์น ฮอลเลนเบค เป็นหลักสำหรับผู้่าน ที่สนใจต้องการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับบทประพันธ์ “Playing in the Yard” เพิ่มเติม สามารถค้นคว้าต่อได้ที่ “Playing in the Yard,” Trombone Sheet, Accessed in May 20, 2023, <https://tomplay.com/trombone-sheet-music/sonny-rollins/playin-in-the-yard-intermediate-level-trombone-score>.

3. นพดล ธีรธราดล (ดับเบิลเบส) 4. ศรุต วิจิตรเวชการ (กลอง) และศิลปินรับเชิญ ได้แก่ เศกพล อุ่นสำราญ (แซกโซโฟน) หรือที่รู้จักทั่วไปในชื่อ โก้ มีสเตอร์ แซกแมน รวมเป็นเครื่องดนตรีจำนวน 27 ชนิด ที่จะต้องถูกเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นมาใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ใช้เป็นตัวอย่างงานศึกษาการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตราที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานจากวงบิกแบนด์ร่วมสมัย
2. เพื่อเป็นการผลิตผลงานทางดนตรี (Crossover music) ที่ใช้องค์ความรู้ทางดนตรีแจ๊ส มาประยุกต์ใช้กับดนตรีคลาสสิก

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจาก งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นงานศึกษาที่มุ่งเน้นเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานของจอห์น ฮอลเลนเบค เป็นหลัก ดังนั้น ขอบเขตของงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นการนำเสนอการนำเทคนิคดังกล่าว มาประยุกต์ใช้กับการเรียบเรียงเสียงประสาน สำหรับวงออร์เคสตรามากกว่าการเขียนนอรรถาธิบายของบทประพันธ์ “Playing in the Yard” โดยภาพรวม

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็นทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. ศึกษาวิธีการเรียบเรียงเสียงประสานของ จอห์น ฮอลเลนเบค โดยละเอียด โดยศึกษาทั้งรูปแบบการวิเคราะห์สกอ⁸ และการฟัง บทประพันธ์ “All Can Work”⁹ โดยที่ผู้วิจัยได้นำความรู้ทางวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานทางดนตรีแจ๊ส (Jazz arranging) มาใช้ในการวิเคราะห์บทประพันธ์ โดยที่คำศัพท์ทางดนตรีแจ๊สทั้งหมดที่นำเสนอ ในส่วนของผลวิจัยได้อ้างอิงมาจากหนังสือ Jazz Scores and Analysis Vol.1 โดย ริค ลอว์น (Rick Lawn) จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์ เชอร์ มิวสิค (Sher Music Co.) ปี ค.ศ. 2018 ซึ่งเป็นตำราเรียนที่ผู้วิจัยใช้สำหรับประกอบการเรียนการสอนวิชาการเรียบเรียงเสียงประสานทางดนตรีแจ๊ส (Jazz arranging)
2. คัดแยกเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานจากผลงานประพันธ์ของจอห์น ฮอลเลนเบค โดยเลือกเจาะจงที่เทคนิคที่คาดว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตราได้ และศึกษาเทคนิคนั้นเพิ่มเติม
3. นำเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานดังกล่าวที่ได้ศึกษาอย่างละเอียดมาประยุกต์ใช้กับการเรียบเรียงประสานในบทประพันธ์ “Playing in the Yard” โดยพิจารณาจากความเหมาะสมทางเครื่องดนตรี (Choice of musical instrument) และความสมดุลของบทประพันธ์ในภาพรวม (Balance In Music) เป็นหลัก
4. เข้ารับฟัง ผลงานวิจัยที่ได้รับการเรียบเรียงเสียงประสานขึ้นมาใหม่ และถูกบรรเลงในคอนเสิร์ต “Jazz with Thailand Phil” พร้อมทั้งสรุปผล และนำเสนอข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ภายหลังการศึกษาเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานของ จอห์น ฮอลเลนเบค อย่างละเอียดผู้วิจัยได้ตัดสินใจคัดเลือก มาทั้งหมด 4 เทคนิค เพื่อที่จะนำเทคนิคดังกล่าว ไปใช้ในการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตรา

8.เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการศึกษาการเรียบเรียงเสียงประสานของ จอห์น ฮอลเลนเบค ผู้วิจัยได้เลือกค้นหา สกอ⁸ เพลง “All Can Work” ซึ่งเป็นสกอ⁸ ต้นฉบับ ซึ่งสามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์ “Works,” John Hollenbeck, Accessed in December 9, 2022, <https://johnhollenbeck.com/works/>.

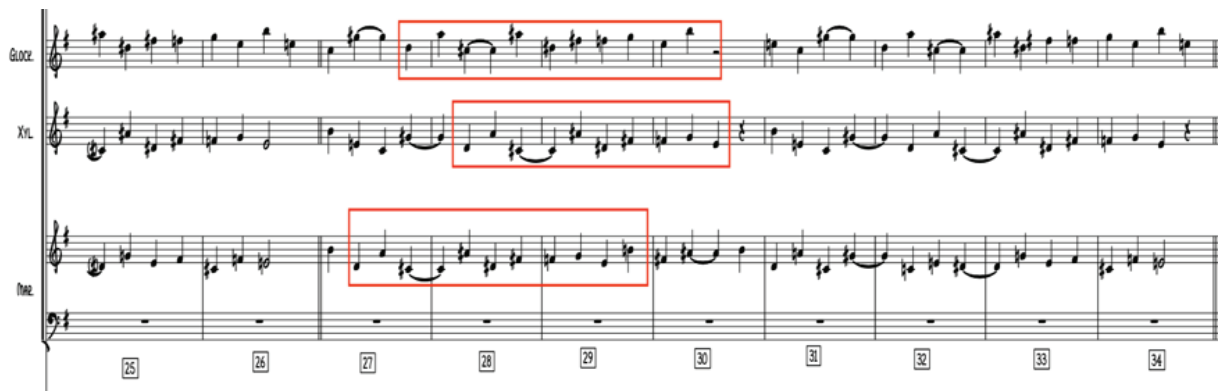
9.สามารถรับฟังบทประพันธ์ “All Can Work” ได้ทางเว็บไซต์ “All Can Work by John Hollenbeck,” Bandcamp, Accessed in December 9, 2022, <https://newamsterdamrecords.bandcamp.com/album/all-can-work>.

จากการศึกษาบทประพันธ์เพลง “All Can Work” ปรากฏว่า จอห์น ฮอลเลนเบค นิยมใช้เทคนิคการย้ายตำแหน่งของจังหวะ เพื่อพัฒนาทำนองประกอบ (Accompaniment lines) เพื่อสร้างเสียงที่เป็นอิสระจากทำนองหลัก โดยเทคนิคดังกล่าว มักจะถูกนำมาบรรเลงบนเครื่องดนตรีในกลุ่มประกอบจังหวะ (Rhythm section) เช่น เปียโน, เบส และมาริมบา ซึ่งวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคดังกล่าวจะทำให้เกิดความซับซ้อนทางจังหวะ และกระตุ้นความรู้สึกของพอลิริทึม (Polyrhythm) ที่เกิดจากไลน์เสียงของเครื่องดนตรีที่เล่นทำนองเดียวกัน แต่บนจังหวะที่แตกต่างกัน โดยจากตัวอย่างภาพที่ 2 จอห์น ฮอลเลนเบค ได้นำใช้เทคนิคดังกล่าว มาใช้พัฒนาในการสร้างทำนองประกอบ โดยได้เริ่มจากการสร้างกลุ่มโน้ต 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. D, G, Bb 2. Eb, Ab, F, C 3. G, D, Bb 4. Eb, Ab, G, D และ 5. C, Bb, C ที่ถูกเริ่มเล่นบนเครื่องดนตรีดับเบิลเบส ก่อนที่จะเคลื่อนที่ ไปเล่นบน เปียโน และมาริมบา ตามลำดับ โดยที่ทำนองดังกล่าว ได้ถูกย้ายให้เริ่มต่างกันอยู่ 1 จังหวะ ระหว่างเบสและเปียโน และ 2 จังหวะ ระหว่างเครื่องเบสและมาริมบาในช่วงห้องที่ 82 และห้อง 83

ภาพที่ 2 เทคนิคการพัฒนาทำนอง โดยการย้ายตำแหน่งของจังหวะ
ที่มา : ผู้วิจัย

141

ภาพที่ 3 การประยุกต์ใช้เทคนิคการใช้การพัฒนาทำนอง โดยการย้ายตำแหน่งของจังหวะ
บทประพันธ์ “Playing in the Yard”
ที่มา : ผู้วิจัย

2. เทคนิคการเน้นการสร้างทำนองที่เป็นอิสระ ในท่อน Climax (Creating Independent melody lines for a climax section)

อีกหนึ่งตัวอย่างของการศึกษาผลงานประพันธ์ของ จอห์น ฮอลเลนเบค ที่ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้กับการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับบทประพันธ์ “Playing in the Yard” คือการเน้นการสร้างทำนองที่เป็นอิสระจากกัน (Independent melody lines) ในท่อน Climax จากการศึกษาสกอร์บทเพลง “All Can Work” ในระหว่างห้องที่ 168 ถึง ห้องที่ 175 จะได้ว่า ฮอลเลนเบค เลือกที่จะสร้างทำนองดนตรีที่หลากหลายและทำหน้าที่แตกต่างกัน ที่ถูกเล่นบนเครื่องดนตรีต่างชนิด และบนจังหวะที่ต่างกันไป ซึ่งอาจจะแตกต่างจากการใช้เทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสาน ที่เป็นการเน้นการใส่เสียงในกลุ่มคอร์ด (Harmonic homogeneity) ซึ่งสามารถพบได้ทั่วไปในการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับท่อน Climax ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ท่อน Climax ของบทประพันธ์ “All Can Work” เต็มไปด้วยเสียงของทำนองและจังหวะที่หลากหลายที่สามารถกระตุ้นความรู้สึกที่แปลกใหม่ต่อผู้ฟัง (ภาพที่4)

AD LIB. ACCENTS AND SWELLS

The image displays a musical score for the piece "All Can Work". The score is written for a large ensemble, including vocalists (Voces), flutes (Fl./Fl.), oboe (Ob. Cl.), tenors (TS 1, TS 2), baritone (BC), first violins (Vlg 1), second violins (Vlg 2), violas (Vlg 3), cellos (Vlg 4), timpani (TBN 1, TBN 2, TBN 3, G TBN), snare drum (S/Toms), piano (Pno), bass (Bass), and drums (Dms). The score is divided into measures, with measure numbers 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, and 175 marked at the bottom. The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings, with a specific instruction "AD LIB. ACCENTS AND SWELLS" at the top right.

ภาพที่ 4 เทคนิคการเน้นการสร้างทำนองที่เป็นอิสระ ในท่อน Climax บทประพันธ์
“All Can Work”
ที่มา : ผู้วิจัย

สำหรับการเรียบเรียงเสียงประสานในบทประพันธ์ “Playing in the Yard” ที่ได้นำเทคนิคการเน้นการสร้างทำนองที่เป็นอิสระในท่อน Climax มาประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้เลือกสร้างทำนองที่ทำหน้าที่หลากหลายและแตกต่างกัน ถึง 5 ทำนอง ตั้งแต่ห้องที่ 109 ถึงห้องที่ 120 ซึ่งเป็นท่อน Climax ของบทประพันธ์ของ “Playing in the Yard” ที่ถูกบรรเลงด้วยท่วงทำนอง และเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน และเพื่อให้ทำนองที่เป็นอิสระทั้งหลายดังกล่าวถูกบรรเลงได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงได้เลือกเครื่องดนตรีที่คาดว่าจะมีความเหมาะสมต่อการเล่นทำนองนั้น ๆ

(Choice of musical instrument) ยกตัวอย่างเช่น ทำนองที่ 1 ที่ต้องการให้เกิดเสียงความดังและความชัดเจน ถูกเลือกให้บรรเลงโดย ปิคโคโล, ฮอρνตัวที่ 1, ทรัมเบ็ตตัวที่ 1 หรือ ทำนองที่ 3 ที่ต้องการให้เน้น ในการช่วยสนับสนุน และสร้างเสียงประสานที่ให้ความดังของเสียง ในระดับที่ไม่ดังมากได้ถูกเลือกให้บรรเลงโดยคลาริเน็ตตัวที่ 1 และ อิงลิชฮอร์น (ภาพที่ 5)

The image displays a musical score for the piece "Playing in the Yard". The score is written for a large ensemble, including Piccolo (Picc.), Flutes I and II (Fl. I, Fl. II), Oboes I and II (Ob. I, Ob. II), English Horn (Eng. Hrn.), Clarinets I and II (Cl. I, Cl. II), Bass Clarinet (B. Cl.), Bassoon (Bsn.), Contrabassoon (Cbn.), Horns I, II, III, and IV (Hr. I, Hr. II, Hr. III, Hr. IV), Trumpets I, II, and III (Tpt. I, Tpt. II, Tpt. III), Trombones I and II (Tbn. I, Tbn. II), and Double Bass (B. Bn.). The score is in 4/4 time and features various dynamic markings such as *ff* (fortissimo), *f* (forte), *mf* (mezzo-forte), and *mp* (mezzo-piano). Red boxes and lines highlight specific musical phrases and dynamics across the score, indicating areas of emphasis or volume control. For example, the Piccolo part has a red box around a *ff* marking, and the Clarinet I part has a red box around a *mf* marking. The Horn I part has a red box around a *f* marking, and the Horn II part has a red box around a *mf* marking. The Trumpet I part has a red box around a *f* marking, and the Trombone I part has a red box around a *ff* marking. The Double Bass part has a red box around a *f* marking.

ภาพที่ 5 การประยุกต์ใช้เทคนิคการเน้นสร้างทำนองที่เป็นอิสระ ในบทประพันธ์

“Playing in the Yard”

ที่มา : ผู้วิจัย

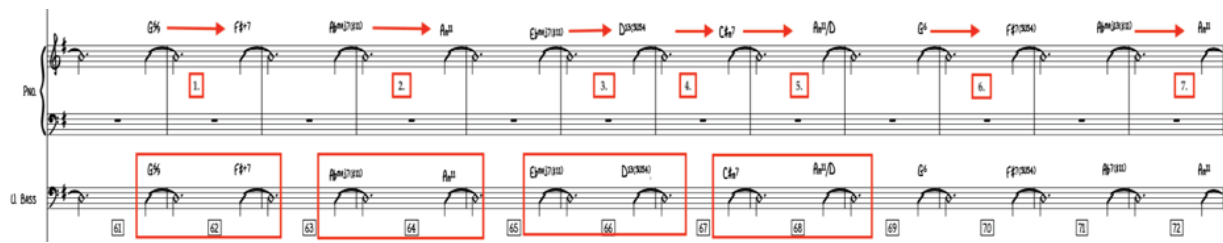
3. เทคนิคการสร้างทางเดินคอร์ดโดยเน้นการใช้โน้ตโครมาติก (Creating chord progressions with chromatic approach)

ภายหลังการศึกษาสกอรับทประพันธ์ “All Can Work” ผู้วิจัยพบว่าอีกหนึ่งเทคนิคสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์ให้กับดนตรีของ จอห์น ฮอลเลนเบค คือการสร้างทางเดินคอร์ด โดยเน้นการใช้โน้ตโครมาติก (chromatic approach) โดยที่ ฮอลเลนเบค มักจะนิยมเลือกใช้โน้ตโครมาติกบนทางเดินของเบสเพื่อสร้างทางเดินคอร์ด (Chord progression) ให้กับบทประพันธ์ของเขา ยกตัวอย่าง จากห้องที่ 43 จนถึงห้องที่ 64 ในบทประพันธ์ “All Can Work” ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ทางเดินคอร์ดโดยเน้นการใช้โน้ตโครมาติกอยู่ถึง 7 แห่ง (ภาพที่6)

ภาพที่ 6 เทคนิคการสร้างทางเดินคอร์ด โดยใช้โน้ตโครมาติกของ จอห์น ฮอลเลนเบค
ในบทประพันธ์ “All Can Work”
ที่มา : ผู้วิจัย

สำหรับวิธีการประยุกต์การใช้เทคนิคการสร้างทางเดินคอร์ดโดยใช้โน้ตโครมาติก ผู้วิจัยได้นำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการสร้างเบสไลน์อย่างน้อย 7 แห่ง ระหว่างห้องที่ 61 ถึงห้องที่ 72 ในบทประพันธ์ “Playing in the Yard” โดยมี การใช้โน้ตโครมาติก อาทิเช่น การใช้โน้ต G เข้าหาโน้ต F#, โน้ต Ab เข้าหาโน้ต A, โน้ต Eb เข้าหาโน้ต D, และโน้ต C# เข้าหาโน้ต D ซึ่งนอกจากการประยุกต์ใช้เทคนิคดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างทางเดินคอร์ด ที่มีอัตลักษณ์คล้ายบทประพันธ์ของ จอห์น ฮอลเลนเบค แล้วผู้วิจัยยังค้นพบผลลัพธ์เพิ่มเติมของการใช้เทคนิคดังกล่าว ว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างทางเดินคอร์ดแบบไม่ตามแบบแผน (unconventional harmonic progressions) อาทิเช่น คอร์ด Abmaj7#11, Ebmaj7#11, และ C#-7 ซึ่งเป็นคอร์ดที่เกิดจากการใช้โน้ตโครมาติก และคอร์ดทั้งสามดังกล่าวนี้ ไม่ได้บรรจุอยู่ในชุดคอร์ดไดอาโทนิคในบันไดเสียงของ G เมเจอร์ ซึ่งเป็นบันไดเสียงหลักของบทประพันธ์ “Playing in the Yard” (ภาพที่ 7)

ภาพที่ 7 เทคนิคการสร้างทางเดินคอร์ดโดยเน้นการใช้โน้ตโครมาติก ในบทประพันธ์
“Playing in the Yard” ที่มา : ผู้วิจัย

4. เทคนิคการสร้างเสียงประสานจากการทับคู่ P4th และ คู่ P5th (Quartal and quintal harmony)

เนื่องจากผลงานประพันธ์ “All Can Work” ของ จอห์น ฮอลเลนเบคเป็นผลงานที่จัดอยู่ในรูปแบบของดนตรีบิกแบนด์ร่วมสมัย (Contemporary big band music) และจากการศึกษาสกอร์ของบทประพันธ์ “All Can Work” โดยละเอียด ผู้วิจัยจึงพบว่า ฮอลเลนเบค มักจะนิยมสร้างเสียงประสานโดยใช้คู่ทาบ P5th หรือ คู่ทาบ P4th ให้กับบทประพันธ์นี้เป็นหลัก ซึ่งอาจจะแตกต่างจากเทคนิคการเรียบเรียงเสียงประสานที่นิยมใช้สำหรับวงบิกแบนด์ในลักษณะดั้งเดิม (Conventional big band) ที่เน้นการสร้างเสียงประสาน ในกลุ่มคอร์ด โดยใช้คู่ทาบ 3rd เป็นหลัก โดยที่การสร้างเสียงประสานโดยใช้คู่ทาบ P5th นั้น จะสามารถพบเห็นได้ทั่วไปบนการทาบคอร์ดสำหรับเปียโน (Piano voicings) ยกตัวอย่างในระหว่างห้องที่ 42 ถึง ห้องที่ 45 ซึ่งปรากฏการสร้างเสียงประสานโดยใช้ คู่ทาบ P5th ซึ่งเป็นเทคนิคเดียวกันกับการทาบคู่ในลักษณะของพาวเวอร์คอร์ด (Power chord) ซึ่งนิยมใช้ในดนตรีประเภทร็อกหรือดนตรีสมัยนิยมประเภทอื่น ซึ่งเป็นดนตรีที่มีอิทธิพลต่อการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดนตรีบิกแบนด์ร่วมสมัย ของ จอห์น ฮอลเลนเบค (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 เทคนิคการใช้คู่ทาบ P5th (Quintal harmony) บนเปียโน ในบทประพันธ์
“All Can Work”
ที่มา : ผู้วิจัย

และนอกจาก การใช้เทคนิคการสร้างเสียงประสานจากการทบคู่ P5th บนเปียโนแล้ว ผู้วิจัยยังพบเห็น เทคนิคการสร้างเสียงประสานจากการทบคู่ P4th และ คู่ P5th ในแนวประสานของเครื่องเป่า อาทิเช่น เครื่องลมทองเหลือง โดย จากตัวอย่างภาพที่ 9 จอห์น ฮอลเลนเบค ได้สร้างเสียงประสานจากการทบคู่ P5th โดยเริ่มจากโน้ต F, Bb, และ Eb บนจังหวะที่ 2 ยก ในห้องที่ 82 และการสร้างเสียงประสานจากการทบคู่ P4th ได้เริ่มจากโน้ต F, C, G บนจังหวะที่ 4 ยก ในห้องที่ 83 ในบทประพันธ์ “All Can Work”

ภาพที่ 9 การใช้เสียงประสานจากการทบคู่ P4th และ คู่ P5th
(Quartal and quintal harmony) แนวในเครื่องลมทองเหลือง ในบทประพันธ์
“All Can Work”
ที่มา : ผู้วิจัย

สำหรับการประยุกต์ใช้เทคนิคการใช้เสียงประสานจากการทบคู่ P4th และ คู่ P5th ที่ได้ศึกษาจากผลงานประพันธ์ของจอห์น ฮอลเลนเบค ผู้วิจัยได้เลือกสร้างเสียงประสานโดยใช้เทคนิคดังกล่าว ในแนวของเครื่องกลุ่มเครื่องลมไม้ และกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้สามารถสร้างเสียงประสานในลักษณะทบคู่ P4th และ ทบคู่ P5th ที่ทำให้เกิดความดัง และสามารถผลิตโทนเสียงได้เหมาะสม สำหรับบทประพันธ์ “Playing in the Yard” โดยเฉพาะกลุ่มทองเหลืองที่สามารถให้โทนเสียงที่สว่างและกังวาน โดยที่ผู้วิจัยได้ใช้การทบคู่ P4th โดยเริ่มจากโน้ต B, F#, C# บนจังหวะที่ 1 ในห้องที่ 377 และการทบคู่ 5th บนจังหวะที่ 3 ในห้องที่ 379 โดยเริ่มจากโน้ต B, E, A ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคนิคดังกล่าว ได้ช่วยให้บทประพันธ์ “Playing in the Yard” มีลักษณะของการสร้างเสียงประสานที่เกิดจากการใช้ Quartal and quintal harmony ซึ่งส่งผลให้เสียงประสานของบทประพันธ์นี้มีความคล้ายคลึงกับดนตรีร่วมสมัยมากขึ้น (Contemporary music) (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 เทคนิคการสร้างเสียงประสานจากการทบคู่ P4th และ คู่ P5th
(Quartal and quintal harmony) ในบทประพันธ์ “Playing in the Yard”
ที่มา: ผู้วิจัย

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

สำหรับบทประพันธ์ “Playing in the Yard” ที่เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยชิ้นนี้ หลังจากที่ได้เสร็จสิ้นกระบวนการเรียบเรียงประสานทั้งหมด ได้ถูกนำไปใช้ในการแสดงคอนเสิร์ตที่มีชื่อว่า “Jazz with Thailand Phil” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานเทศกาลดนตรีแจ๊สเพื่อการเรียนรู้ (TIJC) บรรเลงโดยวงดุริยางค์ฟิลาฮาร์โมนิกแห่งประเทศไทย และวง เดอะ พามาโล ทาวน์ และศิลปินรับเชิญ เสกพล อุ่นสำราญ ที่อาคารมหิตลสิทธาคารมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ในวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2566 เวลา 16.00 น. โดยสามารถรับฟังย้อนหลังได้จากเว็บไซต์ <https://www.youtube.com/watch?v=HvCKyjHOMUg&t=1491s> (นาที 22.56 - นาที 29.46)

ภาพที่ 11 ภาพการแสดงคอนเสิร์ต Jazz with Thailand Phil อาคารมหิตลสิทธาคาร
มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา

ที่มา : “Thailand International Jazz Conference 2023 (TIJC) ห้องเรียนที่มีชีวิต,”
ผู้จัดการออนไลน์, <https://mgronline.com/qol/photo-gallery/9660000010857>,
Accessed in May 26, 2023.

ผลสรุปการดำเนินการวิจัย

ภายหลังที่ผู้วิจัยได้รับฟังผลงานการเรียบเรียงประสาน “Playing in the Yard” ผ่านคอนเสิร์ต “Jazz with Thailand Phil” ที่อาคารมหิตลธิธาคาร ผู้วิจัยค้นพบว่าการนำเทคนิคทั้งสี่รูปแบบที่เกิดจากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย 1. การใช้การพัฒนาทำนองประกอบโดยการย้ายตำแหน่งของจังหวะ 2. การเน้นการสร้างทำนองที่เป็นอิสระในท่อน Climax 3. การสร้างทางเดินคอร์ดโดยเน้นการใช้โน้ตโครมาติก และ 4. การสร้างเสียงประสานจากการทาบคู่ P4th และ คู่ P5th สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวงออร์เคสตราได้มีประสิทธิภาพ และทำให้ผลงาน “Playing in the Yard” เป็นการผลงานสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ที่ใช้องค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการศึกษานักประพันธ์ดนตรีแจ๊ส (Jazz composer) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียบเรียงเสียงประสานให้กับดนตรีคลาสสิกได้ และนอกจากนี้การนำเทคนิคทั้งสี่ได้กล่าวมาปรับใช้ ผู้วิจัยยังพบว่า สามารถทำให้ผลงาน “Playing in the Yard” มีความเป็นดนตรีร่วมสมัย โดยยกตัวอย่างการใช้เทคนิค ที่ 1 และ 2 ซึ่งทำให้เกิดการกระตุ้นความรู้สึกของ polyrhythm และเกิดความซับซ้อนทางจังหวะ ซึ่งสามารถพบได้ในการปฏิบัติดนตรีแจ๊สหรือการใช้เทคนิคที่ 3 และ 4 ที่มีการใช้โน้ต ทาบคู่ 4, ทาบคู่ 5 และโน้ตโครมาติก ที่ทำให้เกิดการสร้างเสียงประสานของกลุ่มคอร์ดที่มีลักษณะที่มีความแตกต่างไปจากลักษณะการเรียบเรียงเสียงประสานให้กับดนตรีรูปแบบดั้งเดิม (conventional music)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย ผู้วิจัยคาดว่า ผลงานการเรียบเรียงประสาน “Playing in the Yard” สามารถจะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ อาทิ เช่น 1. เป็นตัวอย่างของการผลิตงานวิจัยที่นำความรู้ทางดนตรีแจ๊ส มาประยุกต์ใช้กับดนตรีคลาสสิก หรือ 2. รูปแบบของงานวิจัยชนิดนี้ (Research design) อาจจะสามารถใช้เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างสำหรับผู้ที่มีความสนใจสำหรับการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตรา ซึ่งอาจจะแตกต่างจากการเลือกศึกษาเฉพาะสกอาร์เพลงดนตรีคลาสสิกทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

ในส่วนข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยอยากจะกล่าวโดยสรุปว่า สำหรับแนวทางออร์เคสตราในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เต็มไปด้วยวิธีที่หลากหลายนั้น ในบางครั้งถ้านักประพันธ์สามารถมองหาดนตรีแนวอื่นมาทำการศึกษาอาจจะช่วยสร้างจินตนาการใหม่ ให้กับผลงานการเรียบเรียงประสานของตนเองได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สมาชิกของวงดนตรี เดอะ พาเมโล ทาวน์, ทางคณะผู้จัด และผู้สนับสนุนเทศกาลดนตรีแจ๊ส เพื่อการเรียนรู้ประจำปี พ.ศ. 2566 (Thailand International Jazz Conference 2023) ทุกภาคส่วน

บรรณานุกรม

Bandcamp. “All Can Work by John Hollenbeck.” <https://newamsterdamrecords.bandcamp.com/album/all-can-work>.

Discogs. “John Hollenbeck.” <https://www.discogs.com/artist/308786-John-Hollenbeck>.

Horanzy, Matt. “John Hollenbeck: You are your bigger influence. ISJAC International Society of Jazz Arrangers and Composers.” <https://isjac.org/artist-blog/john-hollenbeck-you-are-your-biggest-influence-an-email-discussion-about-arranging-with-john-hollenbeck-and-matt-horanzy>

ISJAC International Society of Jazz Arrangers and Composers. “John Hollenbeck’s interview.” <https://isjac.org/tag/interview/johnhollenbeck>.

John Hollenbeck Official Website. “Laurie Frink.” <https://johnhollenbeck.com/laurie-frink/>.

Lawn, Rick. *Jazz Scores and Analysis*. Vol.1. California: Sher Music Co, 2018.

Manager Online. “Thailand International Jazz Conference 2023 (TIJC): A Lively Classroom.” <https://mgronline.com/qol/photo-gallery/9660000010857>.

ผู้จัดการออนไลน์. “Thailand International Jazz Conference 2023 (TIJC) ห้องเรียนที่มีชีวิต.” <https://mgronline.com/qol/photo-gallery/9660000010857>.

Marchese, David “Sonny Rollins Is at Peace. But He Regrets Trying to One-Up Coltrane.” <https://www.nytimes.com/interactive/2020/02/24/magazine/sonny-rollins-interview.html>.

Office of the Royal Society. *International music dictionary. Royal Society edition*. Bangkok: Office of the Royal Society, 2018.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. *พจนานุกรมศัพท์ดนตรีสากล ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2561.

Trombone Sheet . “Playing in the Yard.” <https://tomplay.com/trombone-sheet-music/sonny-rollins/playin-in-the-yard-intermediate-level-trombone-score>.